

Korte bespreking van de waargenomen soorten in de Ommuurde Tuin

In totaal zijn er in de Ommuurde Tuin ongeveer 317 soorten waargenomen, 191 soorten macro's en 126 soorten micro's. Het aantal is niet exact weer te geven omdat sommige vlinders niet op soortniveau gedetermineerd zijn, het aantal kan dus hoger zijn. Dit is het totaal van de soorten die in 2014 door Martien van Bergen zijn gezien en wat dit jaar is gezien gedurende de 8 sessies. Van de 317 soorten zijn er 3 soorten trekvlinders die hier niet kunnen overwinteren. In 2024 zijn er 281 soorten gevonden, waarvan 199 nieuw zijn in vergelijking met 2014. Dat grote aantal nieuwe soorten is niet verwonderlijk want in 2014 is alleen op 6 juli en 23 augustus gevangen, en nu 8 keer van maart tot en met oktober, en iedere soort heeft zijn eigen vliegtijd. Er zijn 33 soorten gezien in 2014 die dit jaar juist niet gezien zijn. Daar zitten heel gewone soorten bij; mogelijk hebben we dit jaar soorten gemist omdat ze een korte vliegtijd hebben en we niet op het juiste moment in de Tuin waren. Van de andere kant zijn sommige soorten zoals de perzikkruiduil sinds 2014 landelijk veel zeldzamer geworden, zonder duidelijke oorzaak.

Het aantal vlinders dat we dit jaar gezien hebben varieerde sterk. De topavond was 2 augustus, met 137 soorten en ongeveer 270 vlinders en ook op 28 juni en 30 augustus telden we meer dan 100 vlinders. Op de koude avond van 4 oktober hadden we daarentegen slechts 3 vlinders op de lakens.

Ruwweg kunnen de waargenomen soorten verdeeld worden in drie groepen:

1. Soorten afkomstig uit het naburige bos
2. Soorten afkomstig uit het Renkums Beekdal
3. Soorten afkomstig uit de Ommuurde Tuin zelf

1. Bosvlinders

We hebben allerlei soorten gezien waarvan de rupsen leven op eik, beuk, den of spar. Die zullen ongetwijfeld afkomstig zijn uit het naburige bos. Een klein overzicht staat hieronder.

Eik	Beuk	Den/spar
Vuurmot	Vuurmot	Dennenoogbladroller
Oranje eikenbladroller	Beukenspiegelmot	Dennenpijlstaart
Groene eikenbladroller (tientallen)	Beukeneenstaart	Naaldboomspanner
Eikendwergspanner		Schijn-sparspanner
Witlijntandvlinder (7 stuks!)		Nonvlinder
Diana-uil (8 stuks!)		Naaldboombeertje
		Schijn-nonvlinder

Heidesoorten zoals de heidelichtmot, de heideringelrups, de geveerde spikkelspanner en de granietuil zullen zwervers zijn uit naburige heidegebieden.

2. Beekdalsoorten

Het Renkums Beekdal herbergt bomen en planten die gebonden zijn aan vochtige gebieden, zoals wilgen en riet. Dat hebben we ook teruggezien in de vlinders op onze lakens, zie de onderstaande tabel met wat voorbeelden.

Wilgen	Riet	Kruiden in vochtig gebied
Wilgentandvlinder	Rietmot	Zuringpalpmot
Kameeltje	Rietsnuitmot	Gewone biesbladroller
Kleine blokspanner		Kroosvlindertje
		Sneeuwbeer

3. “Ommuurde Tuin-soorten”

De leukste vlinders zijn natuurlijk degene waarvan redelijkerwijs te vermoeden is dat ze als rups opgegroeid zijn in de Ommuurde Tuin zelf. Dat ligt bijvoorbeeld voor de hand bij de peenkaartmot, een vrij algemene soort waarvan de rups leeft op de bladeren van peen, dolle kervel, melkeppe en selderij; de preimot en de salielichtmot. De fruitbomen zullen gastheer geweest zijn van de grote appelbladroller en de bonte fruitbladroller. Ook de vogelkersstippelmot en de paardenkastanje-mineermot zijn hoogstwaarschijnlijk afkomstig uit de Tuin zelf. Bij de seringenstelmtot en de hazelaarvouwmot weten we dat zeker want er is van deze soorten een mijn gevonden, dat wil zeggen een blad waarin duidelijk te zien was dat er een rups in gezeten heeft (deze rupsen zijn zo klein dat ze in het blad leven; de vorm van de mijn is karakteristiek voor de soort).

We hebben ook soorten gezien die min of meer karakteristiek zijn voor oude cultuur-landschappen. De leukste is de luciferbladroller, een vrij algemene soort die verspreid over het land kan worden waargenomen, vaak in oude boomgaarden. De rups leeft in bladeren van meidoorn en fruitbomen. Dit kleine vlindertje was tot dit jaar niet bekend in de verre omtrek, maar er zijn in 2024 ook twee waarnemingen in Wageningen gedaan.

Zeldzaamheden

We hebben ook een aantal zeldzame vlinders op de vanglakens gekregen. De meest bijzondere is de getande vlakjesmot, een zeer zeldzame soort waarvan we twee exemplaren zagen op 30 augustus. De rupsen leven op zeggen en sommige grassen. Het wit spannertje is een zeldzame en landelijk bedreigde soort van oude loofbossen; de rups leeft op hazelaar en berk. We zagen 1 exemplaar op 2 augustus. Op diezelfde avond werd de schitterende en zeldzame gevlamde uil gezien, de zeldzame rietstreepmot, en de zeldzame appelmolmboorder, waarvan de rups leeft in sterk vergaan hout. Op 28 juni zagen we 2 exemplaren van de vrij zeldzame en landelijke bedreigde berkenspikkelspanner.

Conclusie: de Ommuurde Tuin en omgeving herbergt een rijke nachtvlinderfauna!

Zwartwitmotten	Ethmiidae								
Kleine zwartwitmot	<i>Ethmia quadrilella</i>								1
Slakrupsen	Limacodidae								
Slakrups	<i>Apoda limacodes</i>	x			1				3
Bladrollers	Tortricidae								
Gehoekte boogbladroller	<i>Acleris rhombana</i>								1
Vruchtbladroller	<i>Adoxophyes orana</i>								2
Oranje haakbladroller	<i>Ancylis mitterbacheriana</i>		1						
Berkenmarmelbladroller	<i>Apotomis betuleтана</i>								x
Grote appelbladroller	<i>Archips podana</i>			1	1				
Heggenbladroller	<i>Archips rosana</i>								2
Gevlamde bladroller	<i>Archips xylosteana</i>								6
Gewone biesbladroller	<i>Bactra lancealana</i>								3
Brandnetelbladroller	<i>Celypha lacunana</i>					1			1
Paardenbloembladroller	<i>Celypha striana</i>	x							
Reuzenbladroller	<i>Choristoneura hebenstreitella</i>					1			
Spikkelbladroller sp.	<i>Cnephasia sp.</i>					1	x		
Sint-jacobsbladroller	<i>Cochylichroa atricapitana</i>		1	1					4
Oranje eikenbladroller	<i>Cydia amplana</i>								5
Schorssparspiegelmot	<i>Cydia coniferana</i>						1		
Beukenspiegelmot	<i>Cydia fagiglandana</i>					1	1		x
Gewone spiegelmot	<i>Cydia splendana</i>	x					1		2
Bleke vlekwortelmot	<i>Dichrorampha simpliciana</i>	x						1	1
Zomerbladroller	<i>Ditula angustiorana</i>						1		
Kuifbladroller spec.	<i>Endothenia gentianaeana/marginana</i>		1						x
Schemerbladroller	<i>Epagoge grotiana</i>						1		
Hoefijzermot	<i>Epiblema foenella</i>								x
Dennenogbladroller	<i>Epinotia rubiginosana</i>		1						
Grauwe oogbladroller	<i>Epinotia sordidana</i>								x
V-oogbladroller	<i>Epinotia tenerana</i>						1		
Zwartwit knoopvlekje	<i>Eucosma campoliliana</i>	x							
Distelknoopvlekje	<i>Eucosma cana</i>	x			2		2		
Bonte fruitbladroller	<i>Eudemis profundana</i>						4		
Loofboombladroller	<i>Gypsonoma dealbana</i>						1	1	1
Gewone witvlakbladroller	<i>Hedya nubiferana</i>					1	1		
Pinguintje	<i>Hedya salicella</i>						1		
Blauwe distelbladroller	<i>Neocochylis dubitana</i>								6
Bramenbladroller	<i>Notocelia uddmanniana</i>	x					3		1
Morgenroodbladroller	<i>Pammene aurita</i>								x
Luciferbladroller	<i>Pammene rhediella</i>		1						
Kersenbladroller	<i>Pandemis cerasana</i>						1		
Leverkleurige bladroller	<i>Pandemis heparana</i>							1	1
Topspinnertje	<i>Rhopobota naevana</i>								x
Bonte lariksbladroller	<i>Spilonota laricana</i>								1
Rode knopbladroller	<i>Spilonota ocellana</i>	x					1	1	
Zwarte eikenbladroller	<i>Strophedra nitidana</i>		1	1			x		
Beukenbladroller	<i>Strophedra weirana</i>						1		
Struikbladroller	<i>Syndemis musculana</i>		1						
Groene eikenbladroller	<i>Tortrix viridana</i>					xxx	1		
Grootkopbladroller	<i>Zeiraphera isertana</i>								1
Glittermotten	Choreutidae								
Brandnetelmot	<i>Anthophila fabriciana</i>						1		
Vedermotten	Pterophoridae								
Scherphoekvedermot	<i>Amblyptilia acanthadactyla</i>	x							1
Windevedermot	<i>Emmelina monodactyla</i>							1	1
Sneeuwvitte vedermot	<i>Pterophorus pentadactyla</i>	x							
Lichtmotten	Pyralidae								
Eikentopspinselmot	<i>Acrobasis consociella</i>							1	
Oranje eikenlichtmot	<i>Acrobasis repandana</i>	x					1		
Rode eikenlichtmot	<i>Acrobasis tumidana</i>							1	1
Strooiselmot	<i>Endotricha flammealis</i>	x						2	2
	<i>Ephestia spec.</i>		1	1					
Tweekleurige lichtmot	<i>Euzophera pinguis</i>								1
Tweelijnmot	<i>Hypsopygia glaucinalis</i>								1
Kraagvleugelmot	<i>Nephopteryx angustella</i>	x							
Heidelichtmot	<i>Pempelia palumbella</i>								x
Eikenlichtmot	<i>Phycita roborella</i>	x							1
Smalle weidemot	<i>Phycitodes maritima</i>					1			x
Pinokkiomot	<i>Synaphe punctalis</i>	x							1
Grasmotten	Crambidae								
Duikermot	<i>Acentria ephemera</i>	x							5
Blauwooggrasmot	<i>Agriphila straminella</i>								1
Variabele grasmot	<i>Agriphila tristella</i>	x							1
Gewone coronamot	<i>Anania coronata</i>								1
Bonte brandnetelmot	<i>Anania hortulata</i>				3	1			
Salielichtmot	<i>Anania verbascalis</i>								1
Kroosvlindertje	<i>Cataglyphis lemna</i>				1			2	2
Drietandvlakjesmot	<i>Catoptria falsella</i>								1
Getande vlakjesmot	<i>Catoptria fulgidella</i>								2

Brede/smalle vlakjesmot	<i>Catoptria permutatellus/osthelderi</i>	x				3		
Egale vlakjesmot	<i>Catoptria pinella</i>	x						
Zwartbruine vlakjesmot	<i>Catoptria verellus</i>	x				12	2	
Rietmot	<i>Chilo phragmitella</i>					1		
Gewone grasmot	<i>Chrysoteuchia culmella</i>	x				1		
Zilverstreepgrasmot	<i>Crambus pascuella</i>					3		
Bleke grasmot	<i>Crambus perllella</i>	x						
Buxusmot	<i>Cydalima perspectalis</i>					1	1	9
Liesgrassnuitmot	<i>Donacaula forficella</i>						1	
Waterleliemot	<i>Elophila nymphaeata</i>							1
Lichte granietmot	<i>Eudonia lacustrata</i>					1		
Variabele granietmot	<i>Eudonia mercurella</i>							1
Nazomergranietmot	<i>Eudonia truncicolella</i>						1	1
Lijnvalkmot	<i>Evergestis forficalis</i>					1	1	
Gezoomde valkmot	<i>Evergestis limbata</i>	x				2		
Maisboorder	<i>Ostrinia nubilalis</i>	x						
Satijnlichtmot	<i>Palpita vitrealis</i>							2
Parelmoerlot	<i>Pleuropteryx ruralis</i>	x				3	5	1
Muntvlinder	<i>Pyrausta aurata</i>					2		
Rietsnuitmot	<i>Schoenobius gigantella</i>	x						
Spinners	Lasiocampidae							
Heideringelrups	<i>Malacosoma castrensis</i>	vz					1	
Pijlstaarten	Sphingidae							
Dennenpijlstaart	<i>Sphinx pinastri</i>	x				1	1	2
Populierpijlstaart	<i>Laotoe populi</i>							3
Groot avondrood	<i>Deilephila elpenor</i>	x				2	6	1
Witjes	Pieridae							
Klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>							1
Eenstaartjes	Drepanidae							
Braamvlinder	<i>Thyatira batis</i>	x		2	2	3	7	2
Vuursteenvlinder	<i>Habrosyne pyritoides</i>	x			1	14		3
Peppel-orvlinder	<i>Tethea ocularis</i>	g		1				
Tweestep-orvlinder	<i>Ochropacha duplaris</i>	x						
Bleke eenstaart	<i>Falcaria lacertinaria</i>	k						1
Gele eenstaart	<i>Watsonalla binaria</i>	x		1			3	5
Beukeneenstaart	<i>Watsonalla cultraria</i>	k				1	1	7
Berkeneenstaart	<i>Drepana falcataria</i>	x		2			3	
Spanners	Geometridae							
Zomervlinder	<i>Geometra papilionaria</i>	g					1	
Melkwitte zomervlinder	<i>Jodis lactearia</i>	x		1	1			1
Spaansgroene zomervlinder	<i>Jodis putata</i>	vz k						1
Kleine zomervlinder	<i>Hemithea aestivaria</i>	x					6	1
Aangebrande spanner	<i>Ligdia adustata</i>	x		1	3			1
Gerande spanner	<i>Lomaspilis marginata</i>	x			10	3		8
Klaverblaadje	<i>Macaria notata</i>							1
Donker klaverblaadje	<i>Macaria alternata</i>			1	1			3
Gerimpelde spanner	<i>Macaria liturata</i>	x			1	1	2	3
Klaverspinner	<i>Chiasmia clathrata</i>			3				
Grijze heispinner	<i>Pachycnemia hippocastanaria</i>							1
Geelblad	<i>Ennomos quercinaria</i>	vz k					2	
Vliervlinder	<i>Ouraapteryx sambucaria</i>						3	
Herculesje	<i>Selenia dentaria</i>	g					1	1
Halvemaanvlinder	<i>Selenia tetralunaria</i>			1				
Kortzuiger	<i>Crocallis elinguaris</i>	x						
Appeltak	<i>Campaea margaritaria</i>	x			2		3	1
Voorjaarsboomspanner	<i>Alsophila aescularia</i>			1				
Gepluimde spanner	<i>Colotois pennaria</i>							1
Witte grijsbandspanner	<i>Cabera pusaria</i>	x			1		5	
Bruine grijsbandspanner	<i>Cabera exanthemata</i>			1		1	5	1
Getande spanner	<i>Odontopera bidentata</i>	k		3				
Grote spikkelspanner	<i>Hypomecis roboraria</i>					1		1
Ringspikkelspanner	<i>Hypomecis punctinalis</i>	x			1	1		
Vroege spanner	<i>Biston strataria</i>	k		8				
Peper-en-zoutvlinder	<i>Biston betularia</i>	g		x	1		2	3
Taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	x						1
Geveerde spikkelspanner	<i>Peribatodes secundaria</i>	k				1		2
Variabele spikkelspanner	<i>Alcis repandata</i>						2	
Berkenspikkelspanner	<i>Aethalura punctulata</i>	vz b				2		
Gewone spikkelspanner	<i>Ectropis crepuscularia</i>	x				3		
Dennenspanner	<i>Bupalus piniaria</i>			1	1			
Hagedoornvlinder	<i>Opisthagraptis luteolata</i>	x						2
Dwergstipspanner	<i>Idaea fuscovenosa</i>					1		
Satijnstipspanner	<i>Idaea subsericeata</i>					1		
Schildstipspanner	<i>Idaea biselata</i>	x				4	1	
Grijze stipspanner	<i>Idaea aversata</i>	x				5	3	1
Lieveling	<i>Timandra comae</i>			1				2
Gestippelde oogspanner	<i>Cyclophora punctaria</i>	x		1				
Gele oogspanner	<i>Cyclophora linearis</i>	x		2	2		1	
Kleine blokspanner	<i>Pterapherapteryx sexalata</i>	vz (b)						3
Groene blokspanner	<i>Acasis viretata</i>	x						
Wit spannertje	<i>Asthena albulata</i>	z b						1
Leverkleurige spanner	<i>Euchoeca nebulata</i>	k		x		1		3

Groene korstmosuil	<i>Bryopsis muralis</i>								1			
Gewone stofuil	<i>Hoplodrina octogenaria</i>					4						
Zuidelijke stofuil	<i>Hoplodrina ambigua</i>	x										
Drielijnuil	<i>Charanyca trigrammica</i>	k			1							
Meldevlinder	<i>Trachea atriplicis</i>	x										
Gevlamde uil	<i>Actinotia polyodon</i>	z k						1				
Agaatvlinder	<i>Phlogophora meticulosa</i>	g	x		1			1	1			
Levervlek	<i>Euplexia lucipara</i>		x									
Aardappelstengelboorder	<i>Hydraecia micacea</i>	k	x									
Grauwe grasuil	<i>Apamea remissa</i>	g			1							
Graswortelvlinder	<i>Apamea monoglypha</i>		x									
Bosgrasuil	<i>Loscopia scolopacina</i>		x									
Moeras-grasuil	<i>Lateroligia ophiogramma</i>		x									
Halmrupsvlinder/Weidehalmuiltje	<i>Mesapamea secalis / secalella</i>		x					3				
Zandhalmuiltje	<i>Mesoligia furuncula</i>		x					2	1			
Wilgenschorsuil	<i>Apterogenum ypsilon</i>					1						
Saffraangouduil	<i>Tiliacea aurago</i>	k							1			
Bruine herfstuil	<i>Sunira circellaris</i>								1			
Variabele herfstuil	<i>Agrochola lychnidis</i>	b							1			
Geelbruine herfstuil	<i>Leptologia macilentia</i>								1			
Bosbesuil	<i>Conistra vaccinii</i>			4					1			
Gevlekte winteruil	<i>Conistra rubiginea</i>			1								
Roodkopwinteruil	<i>Conistra erythrocephala</i>			3								
Donkere iepenuil	<i>Cosmia affinis</i>	k						1				
Hyena	<i>Cosmia trapezina</i>		x			3		2				
Maanuiltje	<i>Cosmia pyralina</i>	k	x			4						
Diana-uil	<i>Griposia aprilina</i>	vz							8			
Variabele voorjaarsuil	<i>Orthosia incerta</i>			3								
Tweestreepvoorjaarsuil	<i>Orthosia cerasi</i>			4								
Kleine voorjaarsuil	<i>Orthosia cruda</i>			8								
Nunvlinder	<i>Orthosia gothica</i>			1								
Dubbelstipvoorjaarsuil	<i>Anorthoa munda</i>			2								
Brede-w-uil	<i>Lacanobia w-latinum</i>	k			1							
Groente-uil	<i>Lacanobia oleracea</i>		x		3	2		2				
Perzikruiduil	<i>Melanchnra persicariae</i>		x									
Grijze grasuil	<i>Mythimna pudorina</i>	k					1					
Bleke grasuil	<i>Mythimna pallens</i>					1		2				
Stompvleugelgrasuil	<i>Mythimna impura</i>		x			2						
Witstipgrasuil	<i>Mythimna albipuncta</i>							2	1			
Gekraagde grasuil	<i>Mythimna ferrago</i>	g	x									
Gewone worteluil	<i>Agrotis exclamationis</i>		x		2	1						
Geoogde worteluil	<i>Agrotis clavus</i>					1						
Houtspaander	<i>Axylia putris</i>		x		1	2	1					
Haarbos	<i>Ochropleura plecta</i>		x	2	2		4	2				
Bruine breedvleugeluil	<i>Diarsia brunnea</i>	k	x			1						
Gewone breedvleugeluil	<i>Diarsia rubi</i>	g			1			1				
Granietuil	<i>Lycophotia porphyrea</i>	k					2					
Huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>		x		2	1	2		1			
Volgeling	<i>Noctua comes</i>		x			1			1			
Kleine huismoeder	<i>Noctua interjecta</i>		x									
Open-breedbandhuismoeder	<i>Noctua janthe</i>		x					1				
	<i>Noctua janthe/janthina</i>						1	1				
Bruine zwartstipuil	<i>Xestia baja</i>	k						1				
Vierkantvlekkuil	<i>Xestia xanthographa</i>							2				
Zwarte-c-uil	<i>Xestia c-nigrum</i>		x		1		2	5	3			
Driehoekuil	<i>Xestia triangulum</i>		x			1						
				113	14	42	61	98	137	68	5	23
					43	72	97	193	270	126	3	39

Totaal +/- 317 soorten: 191 soorten macro's en 126 soorten micro's
 waarvan 3 soorten trekvlinders die hier niet kunnen overwinteren
 In 2024 gevonden soorten: 281
 waarvan 199 nieuwe soorten in vergelijking met 2014
 Aantal soorten gevonden in 2014 maar niet gezien in 2024: 33

Literatuur:

[1] Waring P & Townsend M [met illustratie van Lewington R] 2015. Nachtvinders. De nieuwe veldgids voor België en Nederland. Kosmos Uitgevers.

vz: vrij zeldzaam, z: zeldzaam, zz: zeer zeldzaam, l: lokaal

[2] microlepidoptera.nl

[3] Ellis, W., et al. (2013) Nachtvinders belicht: dynamisch, belangrijk, bedreigd. De Vlinderstichting, Wageningen, en Werkgroep Vlinderfaunistiek, Leiden.

g: gevoelig, k: kwetsbaar, b: bedreigd, eb: ernstig bedreigd